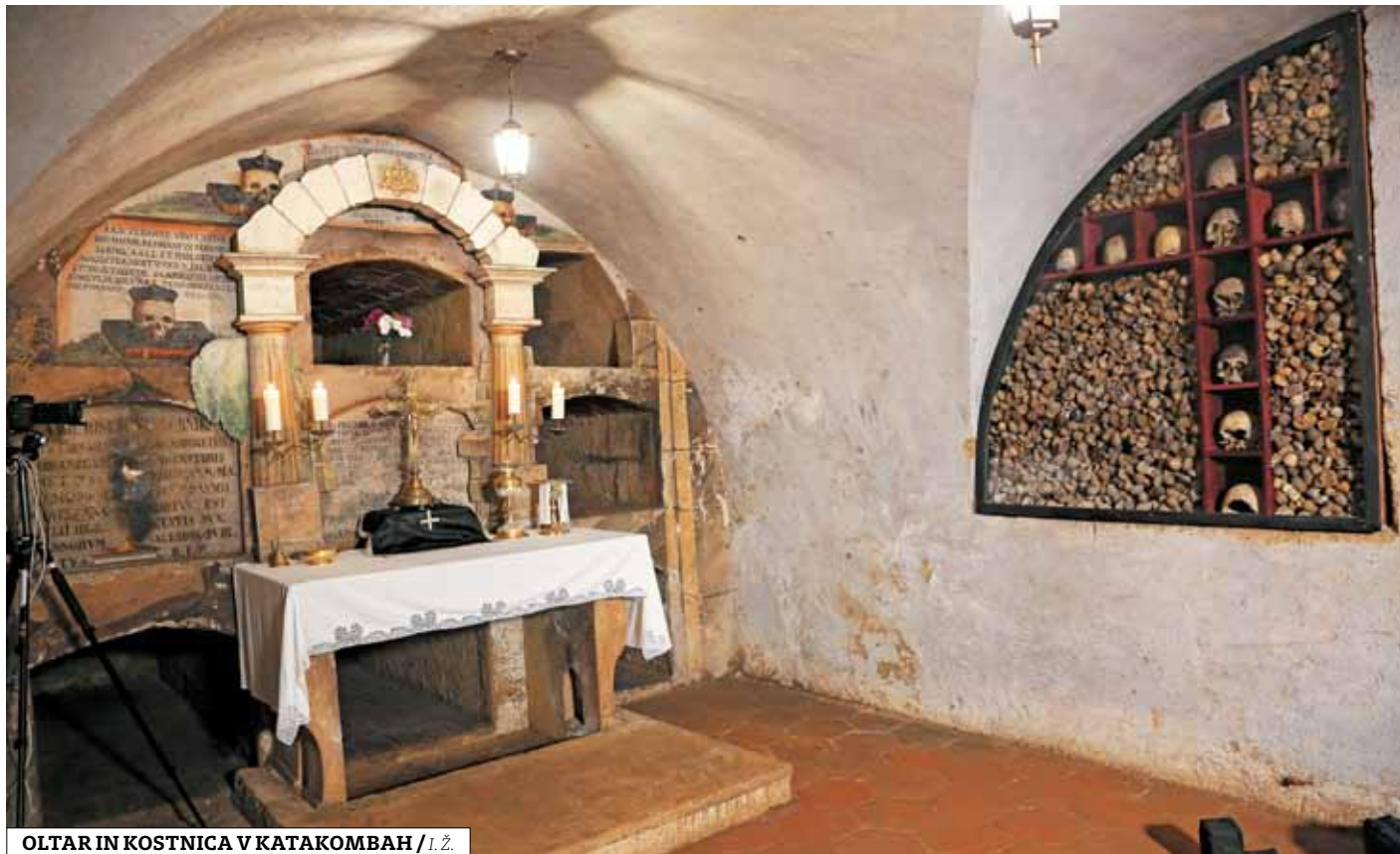

OLTAR IN KOSTNICA V KATAKOMBAH / I. Ž.

POHODNA REŠETKA V LADJI CERKVE, POD NJO KATAKOMBE / I. Ž.

Naj počiva graditelj cerkve

Odprtje prenovljenih katakomb pod župnijsko cerkvijo v Malečniku

Sebastijan Valentan, ki ga je nadškof Alojzij Cvikel po študiju prava v Rimu 1. avgusta postavil za upravitelja župnije sv. Petra Malečnik pri Mariboru, se je takoj lotil dela. Postavil je informacijsko bogato spletno stran o župniji, se lotil obnovitvenih del in zdaj je za javnost odprl še katakombe pod župnijsko cerkvijo sv. Petra. Na spomin vseh vernih rajnih, 2. novembra, je bila v prenovljenih katakombah prvič po več kot sto letih maša, ki jo je neposredno prenašala TV Exodus.

Skriti biser

Pravzaprav je Malečnik skriti biser v bližini Maribora, saj sta obe cerkvi, župnijska cerkev sv. Petra in božjepotna Marijina cerkev na Gorci (gorska Mati Božja) polni umetnin. Za nameček ju povezujejo lepo obnovljene kapele križevega pota, z lepim panoramskim razgledom, proti severu na pobočja vinskih gor, proti jugu na reko Dravo in Dravsko polje ter proti zahodu na Maribor in Pohorje. Pripeljejo nas do cerkve na Gorci, pozidane leta 1517, ki je svojevrsten umetniški podvig v neogotskem slogu iz druge polovice 19. stoletja, ko sta jo poslikala furlanska umetnika Jakob Brollo in Tomaž Fantoni (1864).

Župnijski arhiv hrani dokumentacijo, ki izkazuje, da se prvi župnik v Malečniku omenja že davnega leta 1338, župnija pa še prej, leta 1236, ko je bila znana kot župnija Sv. Petra na skali. Župnišče je edinstven primer baročne arhitekture na Slovenskem. Cerkev je polna sakralne umetnosti, ima tudi oljni sliko graškega baročnega freskanta in krajinarja Franza Ignaza Flurerja (1688-1742) *Izročanje ključev svetemu Petru in Pavlovo spreobrnjenje* ter šest stranskih oltarjev, ki so delo enega najpomembnejših štajerskih kiparjev Jožefa Strauba.

Katakombe

Pod župnijsko cerkvijo sv. Petra so tako po obliki kot velikosti edinstvene katakombe (grobnice ali kripte) v Sloveniji. Ko vstopimo skozi poseben vhod na zunanji desni strani cerkve, kjer je napis: Bog se smili kreš. verne duše vicah 1857 (Bog se usmili verne krščanske duše v vicah), nas na vrhu stopnišča pričaka starodaven kamnit nagrobni spomenik s figuraliko smrti in Marijinim monogramom. Nato se po devetnajstih stopnicah spustimo do katakomb.

Davnega leta 1730 jih je dal postaviti takratni malečniški župnik dr. Janez Sittich (župnik v letih

1724-1759), ki je v letih 1730-1740 dal pozidati novo župnijsko cerkev. Deroča reka Drava, katere najbolj globoko korito je ravno pri sv. Petru na levem obrežju, je namreč župnijsko cerkev spravljala v vedno večjo nevarnost, saj je bistro tekoča voda breg na petrski strani spodjedala. Da bi novo cerkev obvaroval pred nevarnostjo, jo je dal postaviti nekaj metrov stran od Drave.

Katakombe so dolge dvanaajst, široke pa štiri metre. V sprednjem delu je kamnit oltar sv. Križa z vzdanimi relikvijami, katerega pločevinast del je poslikan z marmorizacijo. Lepa je misel, da so trupla kristjanov v prvih časih pokopavali blizu božje hiše ali celo pod njo, v posebej za to določenih prostorih. V malečniških katakombah, ki ležijo skoraj pod celotno površino župnijske cerkve, je na vseh štirih straneh kar 64 grobnih niš, od katerih je 14 zazidanih. V njih so pokopani nekdanji malečniški duhovniki, pomembnejši krajani in tisti, ki so imeli posebne zasluge za župnijo. Med njimi je tudi duhovnik dr. Janez Sittich, graditelj cerkve in katakomb.

Tik za oltarjem je častno mesto z desetimi grobnimi nišami. Da gre za duhovnike, ne dokazujejo le

latinski napisi na njih, ampak tudi barvne poslikave lobanj z rdečimi in črnimi bireti (duhovniškimi pokrivali). V nišah za oltarjem počivajo zemeljski ostanki naslednjih duhovnikov: Janeza Ferdinanda Knechtla pl. Knechtelshofna (umrl 6. 7. 1708) iz častitljive mariborske rodbine, Janeza Jurija Barthallottija (umrl 6. 12. 1724), Urbana Vincencija Böchaimba (umrl 22. 7. 1730) iz Jarenine (Jahring, Iaring), dr. Janeza Krstnika Sitticha (umrl 4. 1. 1759) in Jožefa Dornika (umrl 14. 7. 1868). Barthallottijev grobni napis

KATAKOMBE BODO POSLEJ ODPORTE ZA JAVNOST.

se končuje z besedami: »Quod bene fecit, habet«, kar pomeni: Kar je dobrega storil, to ima.

Na koncu Sittichovega grobnega napisa beremo: »reqViesCat teMpLI reaeDifiCator«, kar v prevodu pomeni: Naj počiva graditelj cerkve. Poudarjene velike črke iz tega napisa so obenem rimske številke (kronogram), ki dajejo letnico 1759, to je letnico njegove smrti (6+100+1000+51+501+1+100 = 1759).

V katakombah so, kolikor je znano, pokopani še: Georg Schmuz (umrl 1724), Filipp Knechtel (1743), Margaretha Bratschgo (Bračko) (1730), Lucia Purgan, Helena Piebek in Margaretha Siebenbürger (umrla 3. 3. 1740).

Odprte za javnost

Vhod v katakombe je bil prvotno iz cerkve, in sicer z desne strani ob oltarju sv. Janeza Nepomuka, kjer se še vidi prva stopnica na cerkvenem tlaku. Ker je cesar Jožef II. zapovedal vse kripte (grobnice), ki so imele vhod iz cerkve, zazidati, je dal malečniški župnik in častni kanonik Marko Glaser leta 1857 z mnogimi stroški in velikim trudom predreti debeli cerkveni zid in na zunanji strani cerkve iz barbarškega kamna sezidati prizidek ter vhod. Da gre za kamen iz župnije Sv. Barbare v Slovenskih goricah (Korena), potrjuje tudi dejstvo, da je bil tam že v tistem času kamnolom, imenovan tudi pruh, kjer so pridobivali humski kamen (litavski apnenec), s katerim so zaradi njegove obstojnosti gradili tudi ceste (humski kamen se imenuje zato, ker leži v zaselku Hum v naselju Zimica).

Posebnost malečniških katakomb sta na desni strani precej velik osarij oziroma kostnica in pa skrivnostni rov, za katerega se še ni ugotovilo, kam vodi.

Pred dnevi so v cerkvi tik nad katakombami odprli kamnit pokrov in namestili pohodno rešetko, ki obiskovalcu omogoča pogled v katakombe tudi neposredno iz cerkve in obrneno, iz katakomb v cerkev, podobno kot je v baziliki sv. Petra v Vatikanu. Katakombe bodo poslej odprte za javnost.

IVO ŽAJDELA

GROBNA NIŠA GRADITE-LJA CERKVE IN KATAKOMB ŽUPNIKA DR. JANEZA SITTICHA / I. Ž.

EDEN OD NAPISOV NA GROBNIH NIŠAH / I. Ž.